

rodih. Posamezne točke in faze slovenskega obreda takorekoč lušči iz meglene lupine in razlaga njih pravni in kulturni pomen. Vse to razkazovanje in dokazovanje je tako obširno razpleteno, da ne kaže na tem pičlo odmerjenem prostoru omenjati podrobnosti.

Učene razprave višek je hipoteza, da je vsa ceremonija ob knežjem kamenu le uvajanje tujega (nemškega) vladarja v narodno zvezo koroških Slovencev in da se je ta obred uvedel šele, ko je domači vojvodski rod odmril, ko je nemški kralj poveril deželo kot fevd novemu (nemškemu) knezu. Puntschart in drugi pred njim so mnenja, da se je ta ceremonija že vršila, ko so gospodovali v deželi še dedni domači vojvode, Goldmann pa to domnevo zavrača, češ, da bi bilo to obredovito vmeščanje pri dednem nasledništvu nezmislno. Šele ko so inorodni vojvode prevzeli oblast v deželi, je bilo svečano in pomembno vmeščanje utemeljeno. „Das Drama der Fürstenstein-Ceremonie basiert auf dem Gegensatze zwischen der slovenischen Volksgemeinschaft und dem deutschen Fürsten“ — tako sklepa Goldmann na str. 244. Jezik, ki se je rabil pri tej svečanosti, je mogel biti edino slovenski, torej tisti jezik, ki ga je govoril narod, sprejemajoč medse inorodnega nemškega vojvodo.

I. W.

Krit. Jahresbericht über die Fortschritte der roman. Philologie (Annuaire critique des Progrès de la Philologie romane) hg. v. Karl Vollmüller. Bd.: 5, Heft: 3. V tem zvezku navedenega poročila je omenjenih v odstavku, ki se bavi o vplivu romanskih jezikov na sosedna slovanska narečja, tudi nekoliko naših učenjakov, ki so razpravljali zlasti v Matičnih letopisih enaka vprašanja. Posebno simpatično pa se spominja Vollmüller, izpod čigar peresa je potekel dotični sestavek, dotičnih del vseučilišnega profesorja dr. Karla Streklja. Morda napoti ta opazka naše jezikoslovce, da si natančneje pogledajo omenjeni Vollmüllerjev spis.

—i—

Pentologija. Hrvatski kraljevi (924—1102). Prvi dio: Tomislav, Historija u 5 čina. Napisao Stjepan Miletić. U Zagrebu 1902. Naklada „Matice hrvatske“. 8°. 295. str.

Znani dramatski pesnik St. Miletić se je namenil opisati zgodovino hrvatskih kraljev v celi vrsti dram, katerih prvi del je pričujoča knjiga. Povod temu podjetju je izrek Napoleonov, da stoji z nekega stališča tragedija nad povestjo, ki se nikdar tako silno ne prijema srca in duše in nikdar ne deluje obenem na toliko ljudi kakor drama. V „Proslovu“ toži historik, stoječ na Solinskem polju (pri Spletu), da se nahaja tako malo povestnih svedočanstev za sijajna dela hrvatskih junakov pod domačimi kralji. K njemu pristopa pesnik in temu [predaje historik vse zgodovinsko gradivo, katero obeča pesnik obdelati s svojo fantazijo ter tolmačiti prošlost rodu in pevati Ilijado hrvatsko ter skovati iz rud, ki jih je izkopal historik v globinah tisočletnih vrel, prstan, s katerim naj se s srečnejšo bodočnostjo venča narod.

Pesnik imenuje svojo dramo „historijo“, ker nadomešča zgodovinsko delo o prvem kralju Tomislavu. Dejanje se vrši v Benetkah, v Carigradu, v Bolgarski in Hrvatski v letih 924.—927. Pred prvim dejanjem prihaja na pozornico „Prolog“ ter poziva slušalce na pot v razne zemlje, v katerih se vrši dejanje drame. Prvi čin se godi v Benetkah, kjer biva ban hrvatski Tomislav kot ujetnik. Vanj je zaljubljena Angelina, hči dožda Orsa Participata. Drugi prizor prikazuje zbor hrvatskih velikašev. Madjarska poslanca, Koloman in Bela, zahtevata, naj jim Hrvatje odstopijo zemljišča, pa se neuspešno vračata. Viščević se vrača zmagovito od Siponta, kjer je premagal Saracene leta 926. Po njem pošilja hči Hrvojeva Smiljka ujetniku